

vil kunne erhverve fra almindelige eller maaske større Bøndergaarde. Det kan ske under Form af frit Køb, og det kan ske i Form af Ekspropriation, som der har været en Del Tale om. Forsaavidt som der er Tale om frit Køb, hvor Staten skulde gaa ind som Mellemlid mellem Sælgeren og den kommende Bruger, kan jeg heller ikke tænke mig, at der kan være Vanskeligheder ved at naa til en Overenskomst om Formerne derfor. Derimod lader det til at være betydelig vanskeligere, naar vi kommer til Spørgsmaalet om, hvorledes Staten eventuelt skal skaffe sig Jord, hvis der bliver Vanskeligheder ved at faa tilstrækkeligt ad de andre Veje eller ved frit Køb.

Dér er vi, som allerede Venstres Ordfører har udtalt, fuldt klare over, at det kan være et Samfundsanliggende, og at det derfor under visse Forhold maa kunne kræves, at Samfundet gør sin Ret gældende gennem Ekspropriation. At disse Forhold kan være fremtrædende omkring Stationsbyer og Købstæder, er der neppe nogen Tvivl om. Der vil allerede i Dag kunne paavises mange Tilfælde, som gør det begrundet allerede i denne Lov at aabne Muligheden for, at Staten ved Ekspropriation kan skaffe sig de Arealer, den eventuelt maatte komme til at savne, for at kunne skaffe de Jordlodder, Haver o. s. v., som der kan være Tale om paa disse Steder. Jeg er fuldt klar over, at vi her staar overfor en Vanskelighed, som gør det nødvendigt at udnytte Statens Ekspropriationsret.

Ganske anderledes forekommer det mig at være omkring paa Landet. Det er ikke, fordi jeg i nogen Maade vil have noget imod, at der kommer en Ekspropriationsret ind i Loven, forsaavidt der er Trang til den, men det staar for mig som ganske unødvendigt i Øjeblikket. Hvad er Forskellen, hvis vi vedtager det eller ikke vedtager det nu? Det, der skiller os, er aldeles ikke Spørgsmaalet, om vi vil være med til, hvis der er Trang dertil, at skaffe Jord ved Ekspropriation, men det er det, at Venstre og jeg personlig mener, at vi staar overfor Forhold, hvor der ikke i al Almindelighed er nogen Vanskelighed ved at faa Jord. Lad os nu sige, at vi vedtager Lovforslaget om Ekspropriation, saa vil Resultatet blive, at vedkommende kommunale Myndigheder, eller hvem det nu er, omkring i Landet for Fremtiden skulde skønne over, om der nu er Trang til at skaffe Jord ved Ekspropriation i vedkommende Kommune eller ej, og det Skøn

kan komme til at falde meget uensartet ud i de forskellige Dele af Landet.

Selvfølgelig kan der ogsaa være forskellige Trang til Jord i de forskellige Dele af Landet, det ved jeg vel, men selv under samme Maal af Trang til Jord er der ikke det fjerneste i Vejen for, at et saadant Skøn i det ene og det andet kommunale Raad, eller hvor det nu skal være, kan falde meget forskelligt ud. Naar der, hvad der for mig staar som ganske utvivlsomt, ikke i Almindelighed er nogen Trang til en Ekspropriationsbestemmelse for Landdistrikterne, ser jeg ikke, med hvilken Ret man nu vilde forlange, at Rigsdagen skulde give fra sig Myndigheden til at skønne over det Tidspunkts Indtræden — det kan komme, det indrømmer jeg fuldt ud —, da det kan være blevet et Samfundsanliggende, og der er en Nødvendighed for at gaa til en Ekspropriationslovgivning. I Øjeblikket forekommer det mig, at der ikke vilde ske andet ved Bestemmelsens Gennemførelse, end at Rigsdagen gav Retten til at skønne derover fra sig til kommunale Myndigheder, eller hvem det nu skulde være, uden at der i Virkeligheden i Øjeblikket er Spor af Trang til en saadan Ordning.

Der kan altsaa blive nogen Forskel mellem de forskellige Anskuelser herinde, men det, jeg ønsker for mit Vedkommende at sige og sikkert ogsaa kan sige for Partiet Venstres Vedkommende, er, at Forskellen ligger ikke i, om vi er villige til at skaffe Jord eller ikke, nej, Forskellen ligger i, om vi anser det for nødvendigt, at der bruges Tvangsbestemmelser. Det mener altsaa vi i Venstre ikke, det er, medens man fra andre Sider mener, at en saadan Trang er til Stede.

Jeg vil derefter gaa over til en anden Side af Sagen, som egentlig er den, der i Øjeblikket interesserer mig mest. Det er Spørgsmaalet om, hvorledes man vil give den Jord, man i Øjeblikket har, og den, man maatte faa, i Brug til dem, som ønsker og trænger til at faa den i Brug. Lad mig her indskyde den almindelige Bemærkning, at i det Øjeblik, vi staar overfor omfattende Jordreformer, skulde vi ikke, forekommer det mig, diskutere og løse dette Spørgsmaal ud fra de ganske ekstraordinære Forhold, der hersker for Tiden. Jeg er villig til — og det er vi sikkert alle i denne Sal — at tage særlige Hensyn til de ganske ekstraordinære Vanskeligheder, som findes i Øjeblikket. Der er al Grund til, at vi i Øjeblikket giver en særlig Hjælp under en